MATEMATIKA PRÓBAÉRETTSÉGI MEGOLDÓKULCS
– KÖZÉPSZINT –

I. rész: Az alábbi 12 feladat megoldása kötelező volt!

1) Adott $A(1;3)$ és $B(-7;9)$ pont. Határozza meg a két pont által alkotott szakasz felezőpontjának koordinátáit! (2 pont)

Megoldás:

A felezőpont első koordinátája: $\frac{-7+1}{2}=\mathbf{-3}$ (1 pont)

A felezőpont második koordinátája: $\frac{9+3}{2}=\mathbf{6}$ (1 pont)

Tehát a felezőpont koordinátái: $\mathbf{(-3;6)}$

Összesen: 2 pont

2) Oldja meg az alábbi egyenletet a valós számok halmazán!
$$-\sqrt{2x-25}=-4$$
(2 pont)

Megoldás:

Értelmezési tartomány: $2x-25\geq 0 \Rightarrow x\geq \frac{25}{2}$ (1 pont)

$\sqrt{2x-25}=4 \Rightarrow 2x-25=16 \Rightarrow$

$\Rightarrow \mathbf{x=\frac{41}{2}}$ (1 pont)

Összesen: 2 pont

3) Egy pénzérmét egymás után háromszor feldobunk. Az alábbi kimenetelek közül melyiknek van a legkisebb valószínűsége és miért? (3 pont)

a) Fej, Írás, Fej
b) Fej, Fej, Fej
c) Írás, Írás, Fej

Megoldás:

Pénzérme dobás esetén ugyanúgy $\frac{1}{2}$ valószínűséggel dobunk fejet vagy írást. (1 pont)

Így a feladatban közölt mindhárom eset bekövetkezési valószínűsége:

$\frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}=\frac{1}{8}=0{,}125 \Rightarrow 12{,}5\%$ (1 pont)

Ezért mindhárom eset ugyanolyan valószínűséggel fordul elő. Nincs legkisebb. (1 pont)

Összesen: 3 pont

4) Mi az alábbi függvény által felvehető legkisebb és legnagyobb érték?
$$f(x)=(x-4)^2-5$$
(2 pont)

Megoldás:

A függvény képe egy konvex állású parabola.
Legnagyobb, **maximális értéke nincs.** (1 pont)

A legkisebb értékét pedig az $x=4$ helyen veszi föl, melynek értéke: $\mathbf{f(4)=-5}$. (1 pont)

Összesen: 2 pont

5) Az alábbi exponenciális kifejezések közül melyik nagyobb?

a) 81^e

b) 27^π **(2 pont)**

Megoldás:

Ekvivalens átalakítások után megkapjuk, hogy $81^e=\left(3^4\right)^e=3^{4e}$, valamint $27^\pi=\left(3^3\right)^\pi=3^{3\pi}$

(1 pont)

Mivel $3\pi<4e$ és az exponenciális függvény szigorúan monoton, ezért $27^\pi<81^e$, ezért az **a) jelű kifejezés nagyobb.** (1 pont)

Összesen: 2 pont

6) Adja meg az alábbi két kör közös húrjának egyenletét!

$$(x-2)^2+(y+6)^2=64$$
$$(x+9)^2+(y-4)^2=81$$

(3 pont)

Megoldás:

A közös húr egyenletét úgy kapjuk meg, hogy kivonjuk egymásból a körök egyenletét. (1 pont)

$\text{I.}: x^2-4x+4+y^2+12y+36=64$

$\text{II.}: x^2+18x+81+y^2-8y+16=81$

$\text{I.}-\text{II.}\Rightarrow -22x+20y=40$ (1 pont)

Tehát a keresett közös húr egyenlete: $\boldsymbol{-22x+20y=40}$ (1 pont)

Összesen: 3 pont

7) Anna és Bori kifestenek egy szobát. Tudjuk, hogy Anna egyedül 3 óra alatt végezne a teljes munkával, míg Borinak ez 4 órát venne igénybe. A festést Anna kezdi egyedül. Egy óra elteltével Bori csatlakozik a munkához és közösen fejezik be. Mennyi ideig dolgoznak együtt? **(3 pont)**

Megoldás:

	Anna	Bori
Egész munka időigénye (óra)	3	4
Egy óra alatt elvégzett munka	1/3	1/4

(1 pont)

A feladat szövege alapján felírható az alábbi egyenlet, ahol x jelöli a közösen végzett munka időtartamát.

$1\cdot\frac{1}{3}+x\left(\frac{1}{3}+\frac{1}{4}\right)=1$ (1 pont)

Rendezés után megkapjuk az $x=\frac{8}{7}$ eredményt.

Tehát $\boldsymbol{\frac{8}{7}}$ **órát,** azaz kerekítve **68,57 percet** dolgoznak együtt. (1 pont)

Összesen: 3 pont

8) Adja meg a 192 és az 256 legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét! **(2 pont)**

Megoldás:

$192 = 2^6 \cdot 3$ és $256 = 2^8$

Tehát a legnagyobb közös osztó: $\mathbf{(192;256) = 2^6 = 64}$ (1 pont)

Tehát a legkisebb közös többszörös: $\mathbf{[192;256] = 2^8 \cdot 3 = 768}$ (1 pont)

Összesen: 2 pont

9) Mi az értelmezési tartománya az alábbi kifejezésnek?

$$\frac{\sqrt{3x-6}}{2x-6}$$

(3 pont)

Megoldás:

Nevező miatt: $2x-6 \neq 0 \Rightarrow x \neq 3$ (1 pont)

Gyök miatt: $3x-6 \geq 0 \Rightarrow x \geq 2$ (1 pont)

Tehát az értelmezési tartomány: $\boldsymbol{x \in [2;\infty[\ \backslash \{3\}}$ (1 pont)

Összesen: 3 pont

10) Egy szabályos 17-szög összes átlóját megrajzoljuk. Ezek közül hatot sárgára színezünk. Mekkora eséllyel lesz egy véletlenszerűen kiválasztott átló sárga színű? **(3 pont)**

Megoldás:

A szabályos sokszögek átlóinak számát az alábbi összefüggés segítségével számoljuk:

$\frac{n \cdot (n-3)}{2}$, ahol n a csúcsok számát jelöli. (1 pont)

Egy szabályos 17-szögnek $\frac{17 \cdot (17-3)}{2} = 119$ átlója van. (1 pont)

Mivel 6 sárga átló van, ezért a keresett valószínűség: $P = \frac{6}{119} \approx \mathbf{0,05}$. (1 pont)

Összesen: 3 pont

11) Egy számtani sorozat első eleme 6, az első 123 elem összege pedig 23247-tel egyenlő. Adja meg a sorozat differenciáját! **(2 pont)**

Megoldás:

A számtani sorozat összegképletét kell alkalmaznunk:

$S_n = \frac{a_1 + (a_1 + (n-1)d)}{2} n \Rightarrow \frac{6 + (6 + 122d)}{2} \cdot 123 = 23247$ (1 pont)

Az egyenletet rendezve a $\boldsymbol{d = 3}$ megoldásra jutunk. (1 pont)

Összesen: 2 pont

12) Egy 26 méterre álló torony csúcsát 46°-os látószögben látjuk. Milyen magas a torony?

(3 pont)

***Megoldás*:**

A szemlélődő, a torony talapzata és csúcsa egy derékszögű háromszöget alkot, melynek egyik befogója 26 méter hosszú. (1 pont)

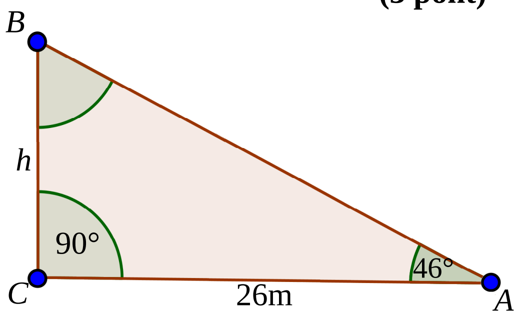

A tangens szögfüggvényt alkalmazva az alábbi összefüggést kapjuk:

$\mathrm{tg}46° = \dfrac{h}{26} \Rightarrow h = 26{,}92$, ahol h jelöli a torony magasságát. (1 pont)

Tehát **26,92 méter** magas a torony. (1 pont)

Összesen: 3 pont

Maximális elérhető pontszám: 30 pont

II/A. rész: Az alábbi három példa megoldása kötelező volt!

13) Oldja meg az alábbi egyenleteket a valós számok halmazán!

a) $|x-3| = 2x^2 - 6x + 4$ **(8 pont)**

b) $\cos^2 x - \frac{\sin x}{\cos x} = -\sin^2 x$ **(4 pont)**

Megoldás:

a) I. $x-3 \geq 0 \Rightarrow x \geq 3$ (1 pont)

$x-3 = 2x^2 - 6x + 4$

$2x^2 - 7x + 7 = 0$ (2 pont)

$D = 49 - 56 = -7$

Tehát az egyenletnek ezen az ágon nincs megoldása. (1 pont)

II. $x-3 < 0 \Rightarrow x < 3$ (1 pont)

$3 - x = 2x^2 - 6x + 4$

$2x^2 - 5x + 1 = 0$ (1 pont)

$x_{1,2} = \frac{5 \pm \sqrt{17}}{4}$ (1 pont)

Tehát az egyenletnek 2 lehetséges megoldása lesz: $\boldsymbol{x_{1,2} = \frac{5 \pm \sqrt{17}}{4}}$ (1 pont)

b) Kikötés: $\cos x \neq 0 \Rightarrow x \neq \frac{\pi}{2} + k \cdot \pi$, ahol $k \in \mathbb{Z}$. (1 pont)

$\cos^2 x + \sin^2 x = \frac{\sin x}{\cos x}$ (1 pont)

$1 = \operatorname{tg} x$ (1 pont)

$\boldsymbol{x = \frac{\pi}{4} + l \cdot \pi}$, ahol $\boldsymbol{l \in \mathbb{Z}}$. (1 pont)

Összesen: 12 pont

14) Egy egyetemi kosárlabda csapatban felmérték a játékosok magasságát. Az adatok centiméterben mérve a következők lettek: 178; 192; 187; 169; 199; 178; 179; 165; 211; 202; 203; 190.

a) Adja meg és értelmezze a magasságok terjedelmét, móduszát és mediánját! (5 pont)

b) Számolja ki a négy nevezetes középérték közül a legkisebb és a legnagyobb érték számtani átlagát! A kapott eredményt kerekítse egy tizedesjegyre! (7 pont)

Megoldás:

a) Terjedelem: $\mathbf{211-165=46}$, **azaz a legmagasabb és legalacsonyabb játékosok között 46 cm a különbség**. (1 pont)

Módusz: **178, azaz a leggyakrabban előforduló magasság 178 cm**. (2 pont)

Medián: $\mathbf{\frac{187+190}{2}=188{,}5}$, **azaz a játékosok egyik fele 188,5 cm-nél magasabb, másik fele 188,5 cm-nél alacsonyabb**. (2 pont)

b) A négy nevezetes átlag közül a legkisebb a harmonikus, a legnagyobb pedig a négyzetes. (2 pont)

Harmonikus átlag:

$$\frac{12}{2\frac{1}{178}+\frac{1}{192}+\frac{1}{187}+\frac{1}{169}+\frac{1}{199}+\frac{1}{179}+\frac{1}{165}+\frac{1}{211}+\frac{1}{202}+\frac{1}{203}+\frac{1}{190}}=186{,}74$$ (2 pont)

Négyzetes átlag:

$$\sqrt{\frac{2\cdot 178^2+192^2+187^2+169^2+199^2+178^2+179^2+165^2+211^2+202^2+203^2+190^2}{12}}=$$

$=188{,}2514$ (2 pont)

A két középérték számtani közepe pedig: $\frac{186{,}74+188{,}2514}{2}=187{,}4957\Rightarrow \mathbf{187{,}5}$ (1 pont)

Összesen: 12 pont

15) Az alábbi másodfokú függvényt a valós számok halmazán értelmezzük:

$$f(x) = p(x+16) + 4(p^2+4) + 2x(x-3)$$

a) Mely *p* paraméter érték mellett lesz a függvénynek egyetlen zérushelye? (6 pont)

b) Milyen értéket kell adnunk *p* paraméternek, hogy a függvény görbéje ne metssze az *x* tengelyt? (6 pont)

Megoldás:

a) A feladatban megadott függvény képletében felbontjuk a zárójeleket, és rendezzük a tagokat az ismert ax^2+bx+c alak szerint.

$\Rightarrow f(x) = 2x^2 + x(p-6) + 4(p+2)^2$ (2 pont)

A függvénynek csak akkor lesz egyetlen zérushelye, ha a diszkrimináns nullával egyenlő. (1 pont)

$\Rightarrow (p-6)^2 - 32(p+2)^2 = 0$

$\Rightarrow 31p^2 + 140p + 92 = 0$ (2 pont)

$\Rightarrow p_{1,2} = \dfrac{-140 \pm \sqrt{8192}}{62} = \dfrac{-70 \pm 32\sqrt{2}}{31} \Rightarrow \boldsymbol{p_1 = -3,72;\ p_2 = -0,80}$ (1 pont)

b) Ahhoz, hogy a függvény görbéje ne metssze az *x* tengelyt, a diszkriminánsnak negatív értéket kell felvennie. (1 pont)

$\Rightarrow (p-6)^2 - 32(p+2)^2 < 0$

$\Rightarrow 0 < 31p^2 + 140p + 92$ (1 pont)

Tehát a megoldás: $\boldsymbol{p < -3,72}$ **vagy** $\boldsymbol{p > -0,80}$ (4 pont)

Összesen: 12 pont

Maximális elérhető pontszám: 36 pont

II/B. rész: Az alábbi három példa közül kettőt kellett megoldani!

16) Egy egyenes alapján álló körkúpba vizet töltöttünk. A vízszint a kúp magasságának felénél áll. A kúp alapkörének átmérője 32 cm, magassága pedig 30 cm.

a) Készítsen ábrát a kúpról! (2 pont)

b) Hány százalékát teszi ki a kúpban álló víz térfogata a kúp teljes térfogatának? (6 pont)

c) A zárt kúpot felállítjuk a csúcsára. Ekkor milyen magasan áll a vízszint? A kapott eredményt kerekítse két tizedesjegyre! (9 pont)

Megoldás:

a)

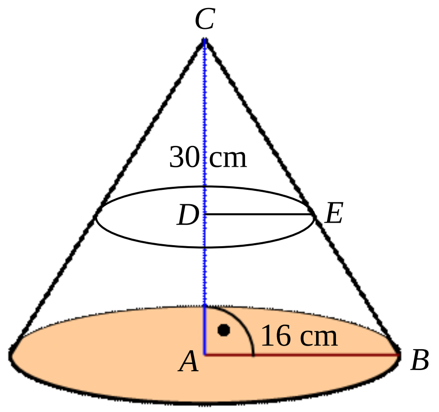

(2 pont)

b) A vízszint a kúp magasságának felénél áll, így *DE* szakasz pontosan *ABC* háromszög középvonala, tehát 8 cm hosszú. A víztömeg térfogatát úgy kaphatjuk meg, hogy a teljes kúp térfogatából levonjuk azon kis kúp térfogatát, amely csak levegőt tartalmaz. (Hasonló módon lehet direkt módon a vízzel telt csonkakúp térfogatát is számolni.) (1 pont)

$$V_{\text{víz}} = V_{\text{nagykúp}} - V_{\text{kiskúp}} = \frac{16^2 \cdot \pi \cdot 30}{3} - \frac{8^2 \cdot \pi \cdot 15}{3} = 2240\pi$$ (1 pont)

A százalékos arány tehát: $\frac{2240\pi}{2560\pi} = \frac{7}{8} = 0{,}875 \Rightarrow \mathbf{87{,}5\%}$ (1 pont)

Egy másik lehetséges megoldási menetet jelent az arányok felhasználása. Tudjuk, hogy a kis és nagy kúp magasságának aránya $\lambda = \frac{1}{2}$. (1 pont)

Innen tudjuk, hogy térfogataik aránya $\lambda^3 = \frac{1}{8}$. (1 pont)

Tehát a csonkakúp térfogata a nagy kúp térfogatának $\frac{7}{8}$–a . (1 pont)

c) A csúcsára állított kúp esetén a víztömeg forgáskúp alakot ölt, amely forgáskúp hasonló az eredetihez. Jelölje x azt az arányszámot, amellyel igazzá válik az alábbi egyenlet: (2 pont)

$$2240\pi = \frac{(x \cdot 16)^2 \cdot \pi \cdot (x \cdot 30)}{3}$$ (3 pont)

$$\Rightarrow x = \sqrt[3]{\frac{7}{8}}$$ (1 pont)

A kúp magassága 30 cm, így ezt meg kell szoroznunk a kapott arányszámmal. (1 pont)

Tehát a csúcsára állított kúpban a víz $\sqrt[3]{\frac{7}{8}} \cdot 30 \approx$ **28,69 cm** magasan áll. (2 pont)

Összesen: 17 pont

17) Egy 60 fős középiskolai közösséget vizsgálunk. Tudjuk, hogy a csoport kétharmada lány. A fiúk 18 ember kivételével nem szeretik a matekot. A lányoknak csupán az egynegyede nem szereti a matekot, a többiek imádják. Azon tanulók, akik nem szeretik a matekot, középszinten tesznek belőle érettségi vizsgát. A matekot kedvelő fiúk fele középszinten, a másik fele pedig emelt szinten szeretne érettségizni. A matekot szerető lányok egyharmada tervez középszintű vizsgát tenni, a többiek emeltre mennek.

a) Összesen hány tanuló fog középszinten érettségizni matekból? (2 pont)

b) Mekkora eséllyel megy egy véletlenszerűen kiválasztott fiú emelt szintű matematika érettségire? (4 pont)

c) Mekkora eséllyel lesz egy véletlenszerűen kiválasztott tanuló középszinten érettségiző lány? (4 pont)

d) Véletlenszerűen választunk két diákot a közösségből. Mekkora az esély arra, hogy mindketten szeretik a matekot, de középszinten érettségiznek? (4 pont)

e) A százalékos arányokat tekintve a fiúk vagy a lányok szeretik jobban a matekot? (3 pont)

Megoldás:

a) A lányok közül tízen, a fiúk közül pedig ketten nem szeretik a matekot, illetve a matekot kedvelők közül 10 lány és 9 fiú tesz középszintű érettségi vizsgát: (1 pont)

$10+2+10+9=\mathbf{31}$, tehát összesen **31** tanuló fog érettségizni matekból. (1 pont)

b) A fiúk összesen húszan vannak, ebből kilencen mennek emelt szintű érettségire: (2 pont)

$P(B)=\frac{\text{kedvező}}{\text{összes}}=\frac{\mathbf{9}}{\mathbf{20}}=\mathbf{0,45}\Rightarrow\mathbf{45\%}$ (2 pont)

c) A tanulók összesen hatvanan vannak. A középszinten érettségiző lányok száma húsz: (2 pont)

$P(C)=\frac{\text{kedvező}}{\text{összes}}=\frac{20}{60}=\frac{\mathbf{1}}{\mathbf{3}}\approx\mathbf{0,3333}\Rightarrow\mathbf{33,33\%}$ (2 pont)

d) A matekot kedvelő, de középszinten érettségiző diákok száma 19. Ezért egy tanuló esetén ez az esély: $\frac{19}{60}$. Azonban a második választás függ az elsőtől, valamint itt is teljesülnie kell a feltételnek, de egy diákot már választottunk: (2 pont)

$P(D)=\frac{19}{60}\cdot\frac{18}{59}\Rightarrow\frac{\mathbf{57}}{\mathbf{590}}\approx\mathbf{0,0966}\Rightarrow\mathbf{9,66\%}$ (2 pont)

e) A százalékos arány a lányoknál: $\frac{30}{40}=\frac{3}{4}=0,75\Rightarrow\mathbf{75\%}$ (1 pont)

A százalékos arány a fiúknál: $\frac{18}{20}=\frac{9}{10}=0,90\Rightarrow\mathbf{90\%}$ (1 pont)

Tehát a fiúknál nagyobb a százalékos arány. (1 pont)

Összesen: 17 pont

18) 2013. január elsején beteszünk a bankba 10 millió forintot, 8,5 %-os évi kamatra. Terveink szerint 2021 szeptemberében fogjuk egy összegben kivenni a pénzt. Az első kamat folyósítása a 2013-as év utolsó napján esedékes. A kamatot csak arra az évre írják jóvá, amely során a lekötött pénz kamatokkal együtt végig a bankban maradt.

a) Mennyi pénzt fog termelni a befektetett összeg végső kivételig? (4 pont)

b) Amennyiben 2017 márciusában mégis kivennénk a kamatokból származó többletet, mennyi pénzt tudnánk kivenni az eredetileg rögzített, végső kivételkor? (8 pont)

c) Legalább hány évig kellene a bankban hagynunk a pénzt, hogy egy 25 millió forintos lakásra elegendő összeg gyűljön össze? (5 pont)

Megoldás:

a) Vegyük figyelembe, hogy a 2021-es kamatot nem írja jóvá a bank, mert szeptemberben vettük ki az összeget, ezért csak 8 évnyi kamattal kell számolni: (2 pont)

A pénz által termelt összeg: $10000000 \cdot 1,085^8 - 10000000 = 9206043$.

Tehát a keresett összeg: **9 206 043 Ft**. (2 pont)

b) Amennyiben 2017 márciusában kivesszük a kamatokból származó többletet, a bankban bent marad a 10 millió forint. A kérdés az, hogy ha – a banki feltételek változatlansága mellett – ez után vesszük ki 2021 szeptemberében az összeget, akkor mennyi pénzt kapunk kézhez: (4 pont)

A 2017-es év végi kamatjóváírás törlődik, így leghamarabb 2018 végén termel újra a pénzünk:

$10000000 \cdot 1,085^3 = 12772891,25 \approx$ **12 772 891 Ft** (4 pont)

c) A feladat szövege alapján az alábbi exponenciális egyenlet írható föl:

$10000000 \cdot 1,085^n = 25000000$ (1 pont)

$\Rightarrow \log_{1,085} 2,5 = n \approx 11,23$ (3 pont)

Ilyen esetekben a kapott eredményt felfelé kerekítjük, hiszen az eredmény egészrészéhez tartozó év (11) után még nincs elég pénzünk, szükség van az összeg átlépéséhez a 12. évi kamatra is, tehát legalább **12 évig** kellene a bankban hagynunk a pénzt. (1 pont)

Összesen: 17 pont

Maximális elérhető pontszám: 34 pont

A próbaérettségi során szerezhető maximális pontszám: 100 pont